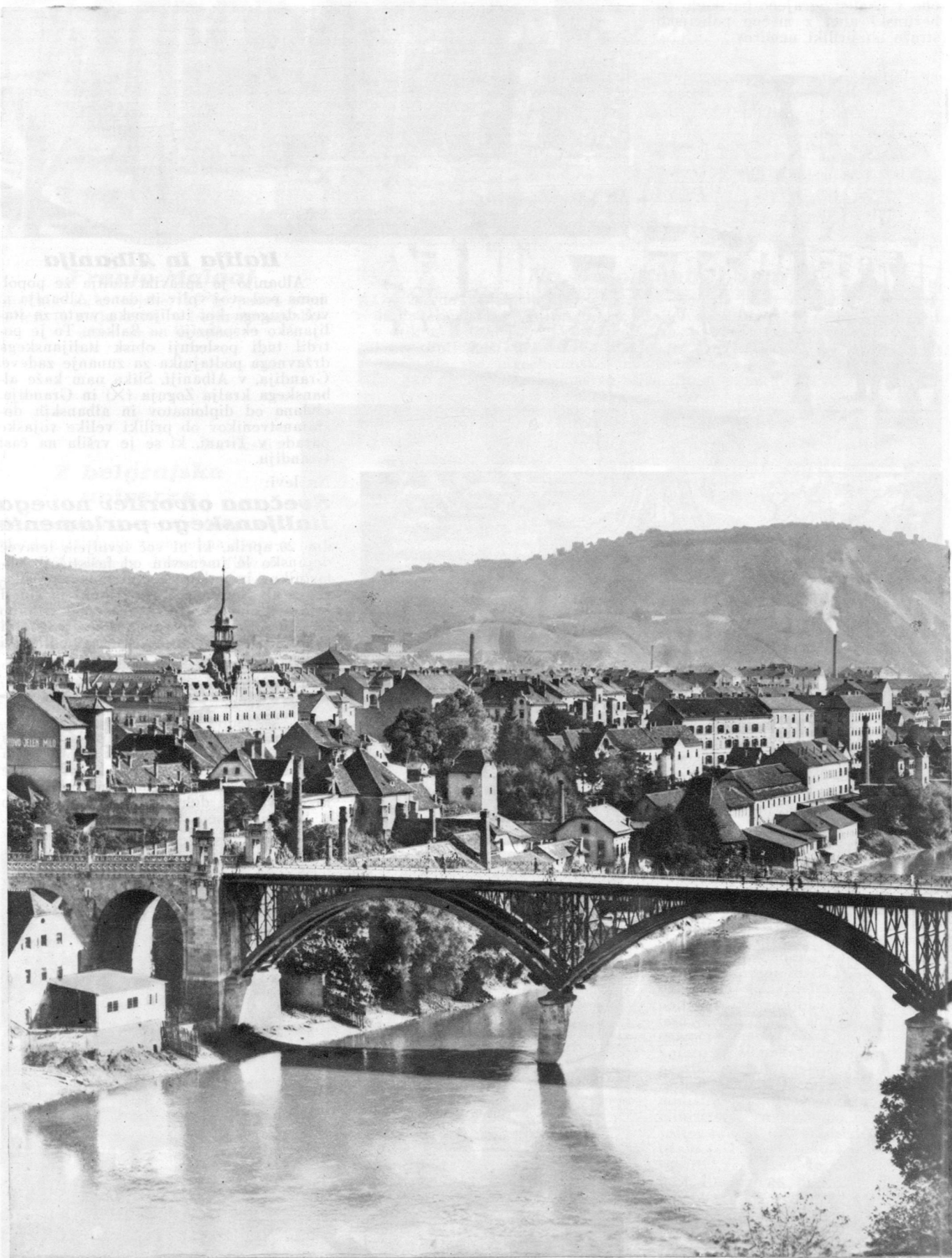

Ilustrirani **Slovenec**

Leto V

Tedenska priloga »Slovenca« (šf. 115) z dne 19. V. 1929

Štev. 20

Maribor, naša severna trdnjava

Spodaj:

**Krvavi 1. maj
v Berlinu**

Nemška komunistična stranka je proslavila letošnji 1. maj tako, da je nabujkala svoje berlinske pristaje h krvavim nemirov, ki so se ponavljali več dni ter zahtevali 21 smrtnih žrtev in 115 težko ranjenih, a število lahkó ranjenih sploh ni znano. Slika nam kaže pogled na eno v naglici zgrajeno barikado na berlinski ulici z močno policijsko stražo ob priliki nemirov.

Italija in Albanija

Albanijo je spravila Italija že popolnoma pod svoj vpliv in danes Albanija ni več drugega kot italijanska vrata za italijansko ekspanzijo na Balkan. To je potrdil tudi poslednji obisk italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve, Grandija, v Albaniji. Slika nam kaže albanskega kralja Zoguja (X) in Grandija, obdana od diplomatov in albanskih dostojanstvenikov ob priliki velike vojaške parade v Tirani, ki se je vršila na čast Grandiju.

Na levi:

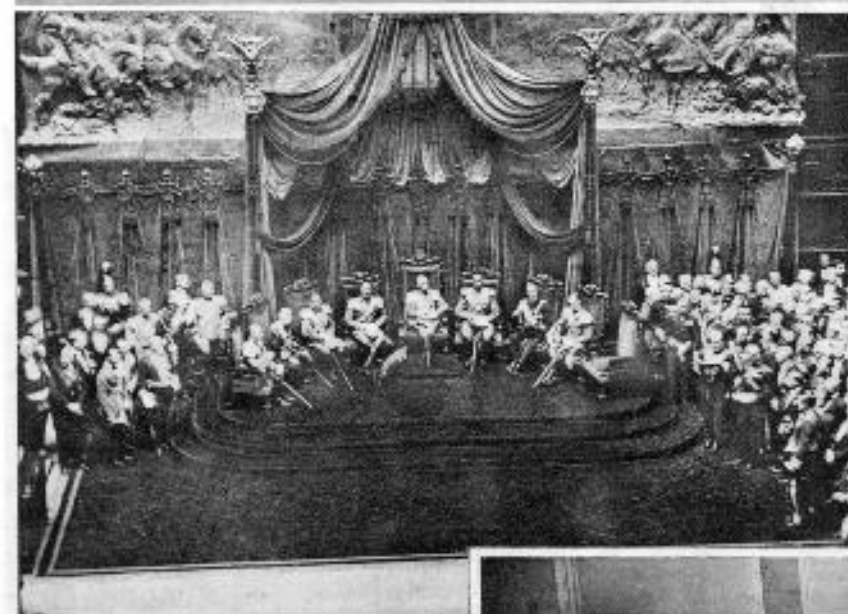
**Svečana otvoritev novega
italijanskega parlamenta**

dne 20. aprila, ki ni več izvoljen, temveč dejansko le imenovan od fašističnih oblastnikov in v katerem ni nobenega Slovenca ali Nemca več. Na tribuni je videti kralja s člani kraljeve hiše, pod tribuno pa Mussolinija, ki ravno here prestolni govor; za njim stoje današnji odličniki Italije.

Spodaj:

Pogled na radijsko konferenco

ki se je vršila od 4. do 15. aprila v Pragi ob navzočnosti zastopnikov skoro vseh evropskih držav in ki je določila nove valutne dolžine posameznim postajam. Jugoslovanska delegacija z g. ing. Osano iz Ljubljane sedi v šesti vrsti na desno.

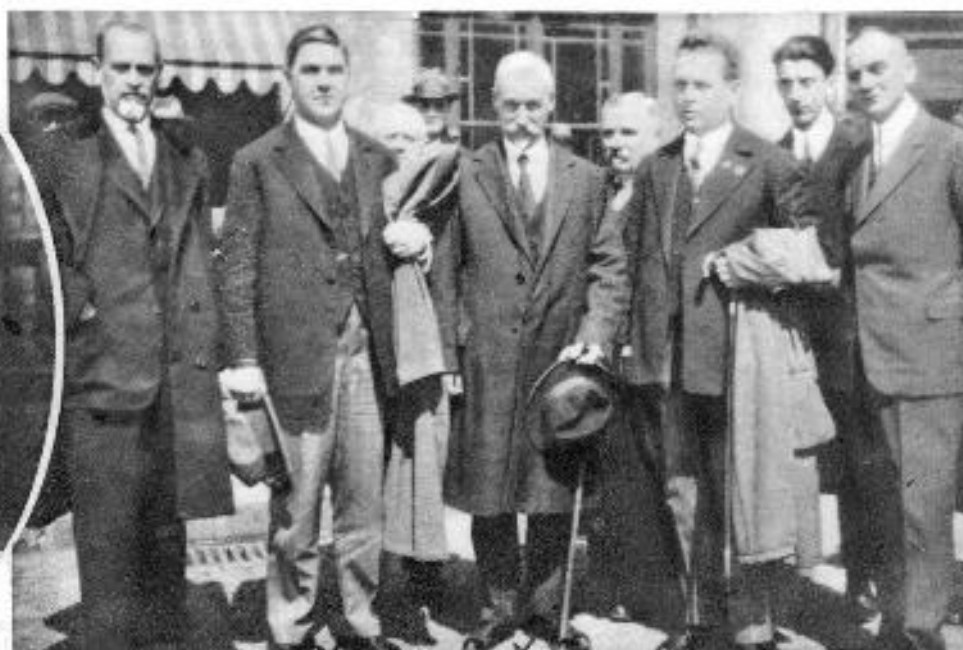

Ernst Streeruwitz, novi avstrijski zvezni kancler, Seiplov naslednik.

Franjo Malgaj

poročnik naše vojske, ki je padel pred 10 leti (6. maja 1919) v bojih za osvoboditev naše Koroške.

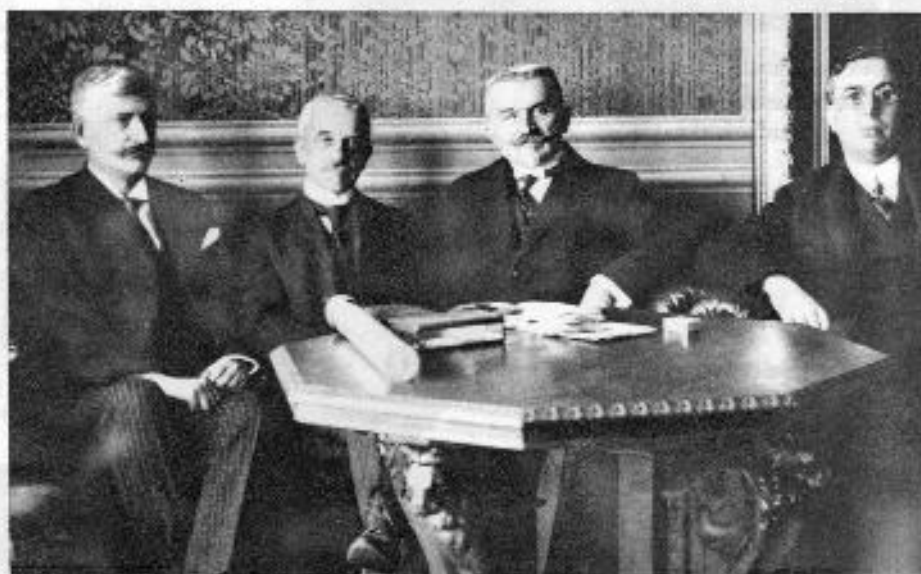
Na žalostnem poslu

Od 20. do 24. aprila se je mudil v Sofiji bivši zagrebški poslanec dr. Pavelić (X) s svojim tajnikom Perčevićem. Ob tej priliki je stopil v stik z voditelji makedonstvujuših v svrhu skupne akcije, naperjene proti naši državi. Ta Pavelićev korak je vzbudil upravičeno ogorčenje vse jugoslovanske javnosti. — Na sliki vidimo Pavelića z voditeljem makedonstvujuših, Staniševom (XX) v Sofiji.

Na desni:

Z belgrajske univerze

Na belgrajski univerzi se je vršila dne 21. aprila pomembna svečanost. Za častnega doktorja filozofske fakultete je bil namreč promoviran znani srbski književni zgodovinar in kulturni delavec, univ. prof. B. Popović. Slika nam kaže (od leve na desno): prosvetnega ministra Maksimovića, B. Popovića, rektorja Mitrovića in dekana filozofske fakultete Milorada Popovića, slikane ob priliki svečane promocije.

Na levi:

Ministrstva se selijo

Poslovanje posameznih naših ministrstev je doslej jako oviralo dejstvo, da so bila raztresena po vsem Belgradu in oddelki enega ministrstva nastanjeni časih v 3—5 zgradbah. Sedaj je ta ovira že skoraj popolnoma odstranjena. Ob ulici Miloša Velikega so namreč dogradili mogočno, monumentalno palačo, v katero se že nekaj tednov selijo neprestano: ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo za kmetijstvo, ministrstvo za gozdlivo in rudnike, ministrstvo za trgovino in industrijo ter ministrsko predsedstvo. Tako pride pod eno streho kar pet resortov, takoj zraven že stoji nova palača finančnega ministrstva, grade pa ogromno poslopje prometnega ministrstva. S tem bo koncentracija uradov izvršena in vse poslovanje jako olajšano. Slika nam kaže vsakodneveni prizor ob priliki navedene selitve.

V selškem pristanišču poletnega poldne.

Spodaj:
Slovenski hotel „Jadran“ tik ob pristanišču v Selcih.

V selškem pristanišču jeseni ob trgatvi.

Spodaj:
Pogled na Selca enega najlepših letovišč v severnem Jadranu.

Na našem severnem Jadranu

Selca:

Naključje me je zaneslo v Crikvenico in od tod v Selca. Oziral sem se po ljubkem vencu hiš ob obali, prebrl napise hotelov in restavracij in jo končno mahnil kar naravnost v najbližji hotel »Jadran«. Vprašam po sobi in čistoči, v odgovor mi pa zazveni čista slovenščina s štajerskim naglasom: »Gospod, če najdete kakršenkoli mrtes, vam ne bo treba plačati niti pare.«

Vzpričo poštene slovenske besede in iskrenega slovenskega obraza me je na mah minilo vse nezaupanje. G. Pečnik je imel poprej gostilno v Ljubljani, ker jih je pa tam že toliko, da kljub priznani ljubljanski žeji ne morejo priti vsi krčmarji na svoj račun, je otrese prah ljubljanskih ulic in sedaj je že tretje leto v Selcih najemnik hotela »Jadran«. On skrbi za vzorno snago in dobro kapljico, njegova gospa za sijajno kuhinjo (na uho: pozimi, ko je več časa, piše tudi verze), zato je naravno, da g. Pečnika ne bo zapustil nihče več, kdor je bil le enkrat njegov gost. Toda g. Pečnik ne drži v zgledelem redu le svojega ljubkega hotela, temveč je zanesel — kakor sem izvedel pozneje — v vsa Selca čisto nov duh. S solidno iniciativnostjo stalno vpliva na vsestransko polpševanje Selc in skrbi za vedno večje udobnosti gostov tega čudovito lepega obmorskega letovišča.

Zagrebcanom baje Selca ne ugajajo, ker pač ne nudijo trušča in nobilese, ki Zagrebcanom tako imponirata, toda za slovenski značaj ga morda v vsem severnem Jadranu ni krasnejšega in idealnejšega obmorskega letovišča, nego so Selca. V lahkem polkrogu se vije zaliv, iznad njega se pa amfiteatralično dviguje intimno, mirno in čisto mestec, čudovito lepo v tem južnem solncu. Ej, ko bi bilo človeku dano preživljati tu vsake počitnice...

Omišalj:

V dobri uri je parobrod iz Sušaka v Omišlju in za drugi razred plačaš komaj 90 Din. Kdo bi si mogel torej misliti za Slovence ugodnejše obmorsko letovišče! Saj ima Dalmacija res izredne naravne lepote in neprecenljive zgodovinske znamenitosti, toda za one Slovence, katerim je čas zlato, leži vendarle nekoliko od rok. Docela naravno je tedaj, da ostajajo Slovenci rajši v gornjem Jadranu, še bolj naravno je pa, da jim je obviselo oko ravno na Omišlju. Idilično mestec, kakor orlovo gnezdo vrh pečine, toda v pičlih desetih minutah si iz pristanišča že na vrhu, pot se pa vije ves čas skozi drevorod oljk. Pred tremi leti je prišlo tja prvih tri sto Slovencev, pred dvema letoma že šest sto, lani pa kar tisoč in dve sto. Ves Omišalj prepeva slovenske pesmi, krčmar starega kova v najboljšem pomenu besede, oče Jedrlinčič, jo režejo že kar dobro po slovensko, otroci poznajo že skoro vsakega drugega Ljubljanačana po imenu in obrazu, nekateri pa uživajo tu že vprav nesmrtno slavo.

Sicer pa ni to tudi prav nič čudnega, kajti na vsem gornjem Jadranu ga ni kraja, ki bi iz lastne iniciative toliko storil za napredek v prvorazredno letovišče. Res, danes je Omišalj še skromen, toda agilni g. občinski tajnik snuje in smotreno uresničuje najširokopotejše načrte. Narava je obdarila Omišalj z izborna »splažo«, to je obrežjem, ugodnim za kopanje, mesto si je pa zgradilo vodovod ter električno razsvetljavo in sedaj napeljujejo oboje, obenem s cesto ob obrežju do konca polotoka, ki obdaja brezvetrovni omišaljski zaliv. Razumljivo je, da so se zato začele dvigati tu že prve vile in prva dva hotela, a Omišljani že gledajo v svojih sanjah cele venge vil, ki utegnejo že v par letih pozdravljati parnike ob vožnji v zaliv.

Ožina med otokom Krkom in Hrvaškim Primorjem

Spodaj:
V omišaljskem kopališču

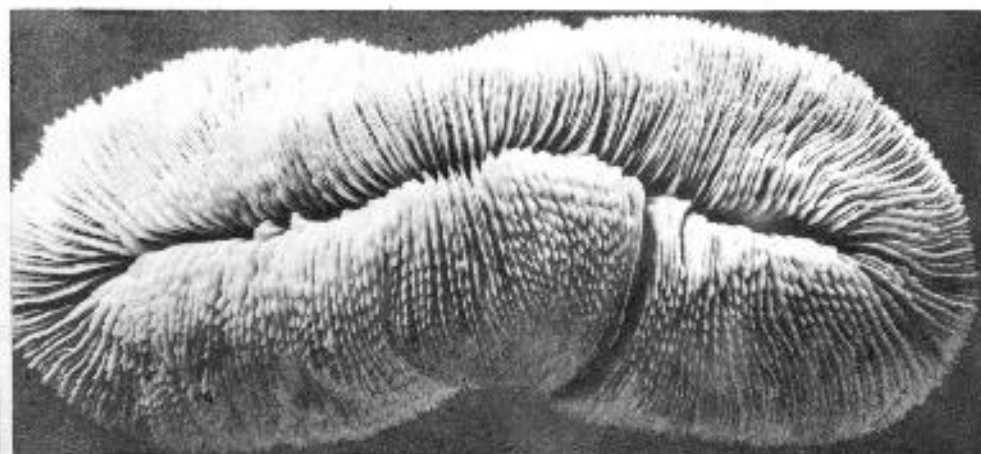

Pogled z Omišlja na zaliv

Spodaj:
Omišalj na otoku Krku omišaljski zaliv, v ozadju Sušak in Velebit.

Umetnine na dnu morja

***Fungia scutaria* (posebne vrste goba)**

Goniatrea pectinata

Korale 3 otočja Fidži

Med najkrasnejše podmorske tvorbe spadajo gotovo korale s svojimi neštevilnimi oblikami in barvami, kakršnih nikoli ne bi mogel ustvarjati v tako dovršeni popolnosti človeški duh. V tem pogledu je najbogatejše Južno morje, v obilici se pa nahajajo tudi po vseh drugih morjih, zlasti toplejših. Znano je, da so ustvarila tisočletja iz odmrlih koral že cela otočja z visokim hribovjem. Nekatere vrste koral so jako dragocene zaradi svojih plemenitih oblik in čistih barv in industrija jih predeluje v priljubljeno okrasje. Korale so živali, stanujoče v apnenem skeletu, ki ga same izločujejo. Ta skelet ima pa navadno zgoraj navedene prelepe oblike in barve.

Havajske globokomorske korale

Na levi:
Havajske korale

Ob desefletnici mariborske „Glasb. Matice“

Na levi: **Pevski zbor mariborske Glasb. Matice** s koncertnim mojstrom Hladekom v sredini.

Spodaj: **Centralni odbor** marib. Glasbene Matice s predsednikom dr. Tomiškem na čelu (spredaj na levi).

Glasbena Matica v Mariboru je bila osnovana spomladi leta 1919., zlasti po prizadevanjih skladatelja O. Deva in dr. R. Ravnika. Nadaljujoča z delom nekdanje nemške filharmonije si je osnovala izborni izšolan pevski zbor, ki je nerastel že na 86 članov in članic, razen tega pa vzdržuje še glasheno šolo, kjer dobiva okrog 500 gojencev pouk v vseh godalih. Ima tudi svoj orkester. Njeni koncerti dokazujejo, da je Matica eden najodličnejših kulturnih ustanov ob naši severni meji.

Zora dr. Ravnikova, kumica novega prapora marib. GL Matice.

Sportna senzacija

Slovenski sport je že več let reprezentiral klub »Ilirija«, ki si je pri raznih tekmah kljub vsem naporom drugih klubov vedno ohranjal neoporečno prvenstvo. Najresnejše in najvztrajnejše si je prizadeval, da iztrga »Iliriji« prvenstvo, klub »Primorje«. V nedeljo 28. aprila se ma je to v polni meri posrečilo. Ob nepričakovano veliki udeležbi občinstva sta se merili prvi moštvi in rezervi obeh klubov in pri obeh je s sijajnim uspehom zmagalo »Primorje«, pri prvem moštvu v razmerju 4 : 1, pri rezervi v razmerju 5 : 1, le pri tekmah juniorjev je ostala Ilirija nad Primorjem v razmerju 1 : 0. S tem prevzema prvenstvo slovenskega nogometa Primorje, pričakovati je pa seveda, da bo napela Ilirija vse sile, da si pribori izgubljeno pozicijo nazaj. Slika nam kaže prizor iz odlične tekme obeh klubov 28. aprila.

Pogled na pogorišče Kočevske Reke

ki jo je dne 9. tm. upepelil strašni požar. Uničenih je bilo nad 50 poslopij, škoda cenijo na več milijonov dinarjev in beda med nesrečnimi pogoreleci je nepopisna. To je sedmi večji požar v ljubljanski oblasti v kratki dobi 6 tednov. (Foto J. Dornik, Kočevje.)

Z mednarodne razstave psov

ki se bo vršila med binškošnimi prazniki na razstavišču ljublj. vele-sejma in ki jo prireja »Klub ljubiteljev sportnih psov« v Ljubljani.

Nemška doga in 6 bokserjev

last carinskega posrednika A. Jovanovića v Ljubljani.

Na levi:

Angleški šri

»Živka«, last odvetnika dr. Cepudra.

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XV. poglavje.

Stopili so drug k drugemu in se ustavili. Nilka se je odkril, pa se pričel praskati po tilniku.

— Čudna reč! — je zamrmral: — kam pa je mogla izginiti?

— Zašli smo, kaj se hoče! — je rekel Vedenej Savič: — nič nam ne preostaja, kakor iti naravnost naprej!

Še kako uro so hodili sli vedno skozi poljane in gaj ter se morali naposled povzpeti na položen obronek. Zlezli so gori, pa obstrmeli: ni se jim zdelo, da se previsoko pnó in vendar so bili na visokem hribu. Odtod, kjer so stali, se je dozdevalo, da se je nekoč bila udrla na tem kraju vsa zemlja naokrog; na dnu so štrlele rjavkaste skale. Naprej, dokoder je segalo oko, so se dvigale rumene gore in med njimi so svetlikale solnate doline. Nikjer ni bilo videti nobenega drevesca, nobenega bivališča. Tako mrtva se je zdela kakor jordanska puščava, kjer je bival Janez Krstnik!

— Čuden kraj je to! — je ušlo Nilki.

— Ali ni to že Urjanhaj? — je rekel Grigorij.

— Morebiti... — se je odzval Vedenej Savič.

Še dolgo so stali, pa gledali čudno pokrajino. Grigorij in Nilka sta seveda samo zijala prodajala. Vedenej Savič pa je iskal pripravnejšo pot, kjer bi lažje prišli naprej.

Čim so se jeli spuščati sli po grapi navzdol, je zagledal Grigorij na rtiču tik zraven nasut kup kamenja. Fant se je spomnil vodnikovih besed, pobral kamen s tal, pa ga zalučil na kup.

Vedenej Savič se je ozrl, ko je začul ropot.

— Na koga pa meriš in čemu? — je vprašal.

Grigorij mu je ponovil, česar ga je bil učil vodnik. Poslovodja je poškilil na avvo. — Kaka bedarija! — je zamrmral skozi zobe.

Komaj je to rekel, že je zadel z ного ob kamen, pa se zvrnil z obrazom na tla. Na srečo se je še utegnul oprijeti grma, sicer bi bil zdrknil kakor na saneh s trebuhom po kamenju navzdol.

Grigorij in Nilka sta ga prijela pod pazduho in mu pomagala na noge; poslovodja se ni potolkel,

pač pa si je hudo hlače raztrgal; kolena so bila, kakor da bi jih razcefrali psi z zobmi.

Sli so zlezli po strmini navzdol; spodaj so si morali delati pot skozi grozovito kamenje, koder menda še nikoli ni hodil človek; vsa tla so bila posejana z velikanskimi skalami, toliko jih je bilo, ko da je okamenela neštevilna čreda ovac. Med skalami so zijale jame in globoke udrtine. Korakati so morali po ostrem produ. Vroče je bilo in soparno; skalovje se je bilo razgrela kakor razbeljena peč. Vedenej Savič se je neusmiljeno potil, ko je lazil skozi to kamenito kraljestvo, venomer si je brisal čelo z rdečo ruto. Slednjič so prišli do ravne stepe. Čim so se prikazali izza skal, jim je že dvignila nasproti glave čreda divjih koz; lizale so soline. A preden sta utegnili fanta pripraviti puške za strel, že ni bilo koz več; zletele so menda versto proč, kakor da jih je odnesel vihar.

Zgoraj se je zdela stepa sežgana in gola. Ko pa so se spustili sli doli, so opazili, da raste povsod, kjer ni bilo videti soli, čudna, prav nizka travica. Prav prijetno je bilo hoditi po njej, rahel vetrič jim je pihal nasproti.

Proti večeru so morali zaviti okoli visokega hriba; za ovinkom so zagledali kakih sedem konj s pristrizenimi grivami. Konji so jih zavohali, pričeli striči z ušesi in se nehali pasti.

— To more biti sama čreda! — je pripomnil Nilka. — Potemtakem so nekje zraven tudi ljudje.

Vendar ni bilo videti okoli nobenega bivališča.

(Dalje prihodnjik.)

Vsak naročnik »Slovenski list« bi moral imeti tudi:

Leto 1918. 8. izdaja, v ponedeljek, dne 29. aprila 1918. Št. 29. Cena lista 100

Slovenski list

Izdava vsak ponedeljek zjutraj
Cena lista 100
Vse cene v denarju
Cena lista 100
Cena lista 100